‘Twee jaar pandemie laat diepe sporen na’

Kurt De Cat

Het tweede coronajaar, 2021, was andermaal een krimpjaar voor de Belgische grafische industrie. Volgens cijfers van Febelgra daalde de omzet van de sector met min 4,34 procent in vergelijking met 2020. Als we vergelijken met 2019 dan is de Belgische grafische sector op twee jaar tijd een vijfde van de omzet kwijt.

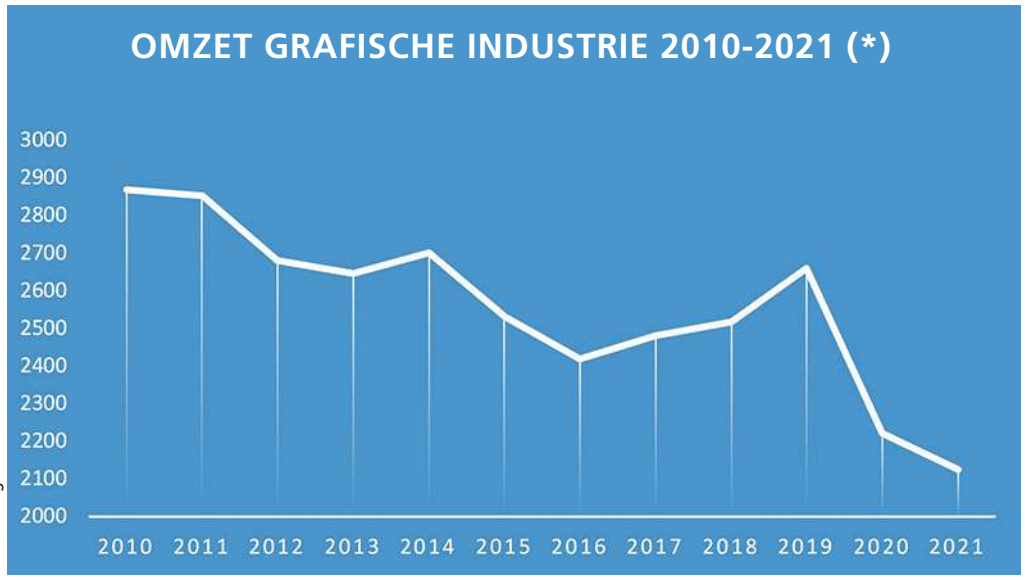

“De grondstoffenproblematiek vormt een bedreiging voor onze sector”, zegt Marc Vandenbroucke, de topman van Febelgra.

Ook het jaar 2021 was een coronajaar en dat zorgde andermaal voor negatieve cijfers in de grafische industrie. Volgens Febelgra daalde de omzet van de sector met min 4,34 procent in vergelijking met 2020 en toen incasseerde de grafische sector reeds een klap van min 16,44 procent. De Belgische grafische industrie boekte in 2021 een omzet van 2,126 miljard euro. Als we vergelijken met het pre-coronajaar 2019 dan stellen we vast dat de industrie op twee jaar tijd een omzetdaling van twintig procent moest slikken, voor de handelsdrukkerijen gaat het om een dramatische krimp van min 24 procent. “We vergeten snel, maar tot aan de zomer van 2021 lag bijna alles stil. We zaten met een avondklok, sluiting van de horeca, geen evenementen, geen cultuur, niet-essentiële winkels waren dicht, enzovoort. Onze orderboekjes waren goed gevuld vanaf september 2021, dat zorgde voor een goed vierde kwartaal, maar dat heeft de eerste twee kwartalen niet kunnen goedmaken”, stelt Marc Vandenbroucke, de topman van de sectorfederatie Febelgra.

Omzetstijging voor prepress-bedrijven

In 2021 telde de grafische sector in ons land nog 685 werkgevers tegenover 720 in 2020, een daling met vijf procent. Het gaat om 495 drukkerijen (-5,17% in vergelijking met 2020), 159 prepress-bedrijven (-4,22%) en 31 afwerkingsbedrijven (-3,13%).

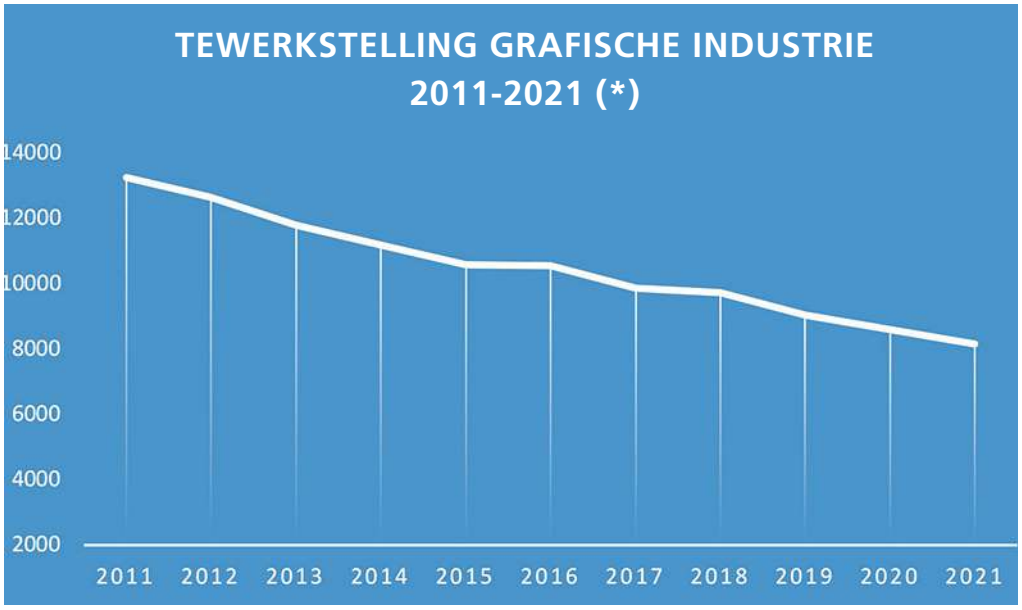

Bron: Febelgra/FOD Economie

De Belgische grafische industrie boekte in 2021 een omzet van 2,126 miljard euro.
(*) Exclusief dagbladdrukkerijen

België telde in 2021 nog dertien dagbladdrukkerijen. De sector verloor 433 arbeidsplaatsen in 2021, ongeveer evenveel als in 2020. De grafische industrie stelt nog zo’n 8164 mensen tewerk, waarvan 6.709 actief zijn in drukkerijen (-4,27% in vergelijking met 2020), 1169 in prepress-bedrijven (-8,39%) en 286 in afwerkingsbedrijven (-8,63%). “De tewerkstellingscijfers zijn niet zo dramatisch dankzij de steunmaatregelen op het vlak van tijdelijke werkloosheid. Eind juni loopt die tijdelijke maatregel af”, duidt Vandenbroucke. In vergelijking met 2019 ging toch bijna tien procent van de arbeidsplaatsen in de grafische sector verloren.

Als we in detail naar de omzetcijfers kijken dan valt op dat de omzet van de prepress- en premedia-bedrijven steeg met 12,44 procent naar 424,69 miljoen euro, daarmee deed de subsector het even goed als in 2019. De drukkerijen zagen hun omzet dalen met 7,86 procent naar 1,665 miljard euro. Bij de afwerkingsbedrijven was de krimp min

Bron: Febelgra/RSZ (cijfers per 30.09.2021)

De sector verloor 433 arbeidsplaatsen in 2021.
(*) Exclusief dagbladdrukkerijen

3,85 procent, ze realiseren samen een omzet van 36,25 miljoen euro. "Positief is dat de omzet van de krantendrukkerijen in 2021 toenam met 9,4 procent. Het is de allereerste omzetstijging van de laatste tien jaar", stelt Marc Vandenbroucke vast. De krantendrukkerijen boekten in 2021 een omzet van 34,56 miljoen euro.

Voor het eerst tekort op de handelsbalans

In het moeilijke jaar 2021 investeerde de grafische sector zo'n 84 miljoen euro, dat betekent een bescheiden stijging van vier procent in vergelijking met 2020. De stijging is volledig te danken aan de investeringen bij de prepress- en premedia-bedrijven: daar zien we een stijging van 45 procent naar 28 miljoen euro. Daarmee evenaren ze het topjaar 2018 toen voor 28,4 miljoen geïnvesteerd werd, het hoogste bedrag van de laatste zeven jaar. Het is duidelijk dat de sector vooral in automatisatie investeerde aangezien de tewerkstelling afkalft. Bij de krantendrukkerijen, de handelsdrukkerijen en de afwerkingsbedrijven daalden de investeringen tot op het laagste niveau van de laatste zeven jaar.

Ook de handelsbalans van de Belgische grafische industrie gaat in 2021 voor het eerst kopje onder. De export steeg evenwel met 2,30 procent naar 665 miljoen euro (31 procent van de totale sectoromzet), maar de import steeg met 18,36 procent naar 767 miljoen euro. Dat zorgt voor een tekort op de handelsbalans van 102 miljoen euro. "Voor-al Frankrijk maakt een opmars in deze evolutie", stelt Febelgra. "Dit handelstekort wijst ontegensprekelijk op een gebrek aan concurrentiekracht van onze Belgische bedrijven. De loonhandicap neemt nu versneld toe doordat de inflatie gekoppeld is aan ons systeem van automatische loonindexatie." Onze vier belangrijkste handelspartners zijn Frankrijk, Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Voor alle vier de landen is onze import groter dan onze export.

De vijf belangrijkste exportlanden

	Export (in miljoen euro)	In percentage van het totaal
Frankrijk	187	28,10 %
Nederland	163	24,60 %
Verenigd Koninkrijk	60	9,00 %
Duitsland	57	8,50 %
Verenigde Staten	24	3,60 %

Bron: Febelgra

De vijf belangrijkste importlanden

	Import (in miljoen euro)	In percentage van het totaal
Frankrijk	228	29,80 %
Nederland	191	24,90 %
Verenigd Koninkrijk	82	10,70 %
Duitsland	74	9,60 %
China	43	5,60 %

Bron: Febelgra

Belang van print in de picture zetten

Dit jaar doet de grafische sector het vrij goed volgens Marc Vandenbroucke, al is er veel onzekerheid. "De grondstoffenproblematiek vormt een bedreiging voor onze sector. We horen nu bij de leden voor het eerst dat hun klanten bepaalde orders annuleren omwille van de kostprijs. De stijgende papierprijzen spelen al sinds de zomer van 2021. De prijsstijgingen zijn vlot verteerd, tot nu. Maar drukwerk wordt te duur in vergelijking met andere communicatievormen." Vandenbroucke stelt zich ook vragen bij de opeenvolgende prijsverhogingen in de supply chain. "In welke mate beïnvloeden de gestegen kosten voor pulp, energie, transport, enzovoort de prijsverhogingen van vandaag? Ik heb de indruk dat de papiersector - producenten en handelaars - nu extra marge aan het nemen is, voor hen zijn het gouden tijden." Het is duidelijk dat de grafische sector van de ene tijdelijke crisis (corona) in een andere meer structurele crisis (Oekraïne, grondstoffen, enz.) is gesukkeld. "Twee jaar pandemie laat diepe sporen na", ervaart Marc Vandenbroucke. Het herstel zal volgens de topman van Febelgra afhankelijk zijn van een drietal voorwaarden. "Eén, de grondstoffenprijzen moeten weer onder controle komen, ik spreek nog niet van een daling. Twee, de regering en de sociale partner moeten nu eindelijk eens de loonkostenhandicap aanpakken. En drie, we moeten het belang van print bij de consument en bij de bedrijven in de picture zetten, met die campagnes zijn we druk bezig. Daar zal je dit jaar nog van horen." ■